

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obo/17/2019
Identifikačné číslo spisu: 7018200458
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7018200458.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Aleny Priellovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: JUDr. Jany Závodskej, so sídlom Floriánska 19, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, správkyne konkurznej podstaty úpadcu GEOCONSULT a.s., so sídlom Werferova 1, Košice 040 11, IČO: 31 651 194, zastúpeného Zvara advokáti s. r. o., so sídlom Námestie SNP 1, Bratislava - Staré Mesto 811 06, IČO: 46 547 878, proti žalovanému: ACK Auto, s.r.o., so sídlom Duklianska 29, Prešov 080 01, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Staroňom, so sídlom Hlavná 89, Prešov 080 01, o zaplatenie 14.126,25 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. júla 2019, č. k. 14Cbi/1/2018-104, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 4. júla 2019, č. k. 14Cbi/1/2018-104 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 4. júla 2019, č. k. 14Cbi/1/2018-104 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu proti žalobcovi.

2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou podanou na súd dňa 20. apríla 2018 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 14.126,25 Eur s príslušenstvom titulom náhrady škody. Žalobca ako správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal do súpisu majetku aj nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, k. ú. K., parc. č. XXXX/XX o výmere 1442 m², parc. č. XXXX/XX o výmere 220 m² a parc. č. XXXX/XX o výmere 155 m². Žalovaný sa v konaní pod sp. zn. 13Cbi/7/2010 domáhal vylúčenia vyššie uvedených nehnuteľností z konkurznej podstaty, pričom súd prvej inštancie žalobu zamietol a odvolací súd rozhodnutím sp. zn. 1Obo/9/2012 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Z uvedeného vyplývalo, že predmetné nehnuteľnosti zostali ako súčasť konkurznej podstaty úpadcu. Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný nezákonným nakladaním s vyššie uvedenými nehnuteľnosťami

porušil povinnosti tým, že počas súdneho sporu sp. zn. 13Cbi/7/2010 o vylúčenie dotknutých nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu bol vyhotovený geometrický plán Ing. S., na základe ktorého došlo k zlúčeniu a rozdeleniu parciel č. XXXX/XX, č. XXXX/XX a č. XXXX/XX. Dňa 19.8.2010 bol vyhotovený geometrický plán, ktorým došlo k zlúčeniu parcely č. 1283/46 s parcelou č. XXXX/XX a parcela č. XXXX/XX zanikla. Dňa 10.8.2012 uzatvoril žalovaný ako predávajúci so spoločnosťou G.g a.s., ako kupujúcim kúpnu zmluvu, ktorou previedol na uvedenú spoločnosť okrem iných parcelu č. XXXX/XX o výmere 1424 m² (t. j. pôvodnú parcelu č. XXXX/XX zlúčenú s parcelou č. XXXX/XX, ako aj parcelu č. XXXX/XX o výmere 393 m², ktorá vznikla z pôvodnej výmery 155 m²). Žalovaný tak spôsobil žalobcovi právny stav, ktorý bráni speňažiť predmetné nehnuteľnosti v konkurznom konaní a dotknuté nehnuteľnosti nebolo možné vrátiť do pôvodného stavu. Kúpna cena za prevádzané parcely bola dohodnutá v sume 68.450,- Eur, v prepočte na 1 m² vo výške 37,67 Eur. Škoda spôsobená konkurznou podstatou predstavuje zmenšenie majetku úpadcu o dotknuté nehnuteľnosti, ktoré už žalobca nemohol speňažiť. Keďže parcely o výmere 375 m² nebolo možné vrátiť do predošlého stavu, žalobca od žalovaného v tomto konaní požadoval peňažnú náhradu 14.126,25 Eur ako sumu, ktorú by získal žalobca, ak by dotknuté nehnuteľnosti v danom čase za rovnakých podmienok predával.

3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobca sa už náhrady škody domáhal žalobou zo dňa 13. apríla 2015, ktoré konanie bolo vedené pod sp. zn. 13Cbi/1/2015. V uvedenom konaní žalobca požiadal o prerušenie konania s tým, že sa obráti na kataster nehnuteľností a požiada o zosúladenie stavu v evidencii katastra nehnuteľností s právoplatným rozsudkom v spore o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty sp. zn. 13Cbi/7/2010. Krajský súd v Košiciach konanie sp. zn. 13Cbi/1/2015 prerušil a uznesením zo dňa 7. septembra 2017 sp. zn. 13Cbi/1/2015 konanie o náhradu škody 14.126,25 Eur vo veci 13Cbi/7/2010 zastavil s poukazom na § 163 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“). Kataster nehnuteľností však nevykonal zmenu zápisu s tým, že správny orgán nezapíše nehnuteľnosti, ktoré patria do konkurznej podstaty, do evidencie nehnuteľností podľa pôvodného stavu, ak boli nehnuteľnosti dotknuté ďalšími právnymi úkonmi. Žalovaný v spore vzniesol námietku premlčania a to i s poukazom na § 112 Občianskeho zákonníka a náhradu škody neuznával, nakoľko neboli splnené predpoklady zodpovednosti za škodu.

4. Súd prvej inštancie posudzoval ako prvú otázku premlčania, pričom zistil, že žalobca sa o zamietnutí žaloby o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty dozvedel dňa 7. mája 2014, kedy mu bol doručený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/9/2012 zo dňa 5. marca 2014, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 13Cbi/7/2010-33 zo dňa 22. novembra 2011. Súd mal za to, že dňa 8. mája 2014 začala plynúť 3-ročná objektívna premlčacia lehota. Dňa 13.4.2015 podal žalobca žalobu o náhradu škody vedenú pod sp. zn. 13Cbi/1/2015. Od 8.5.2014 do 13.4.2015 uplynulo 341 dní, t. j. 11 mesiacov a 6 dní. Dňa 13.4.2015 prestala plynúť premlčacia lehota a dňa 7.9.2017 súd konanie o náhradu škody sp. zn. 13Cbi/1/2015 zastavil. Táto lehota spočívala až do 3.4.2018, kedy bolo žalobcovi doručené uznesenie, ktorým odvolací súd uvedené rozhodnutie o zastavení konania potvrdil. Dňa 4.4.2018 začala plynúť nová lehota na podanie žaloby. Keďže žalobca podal žalobu o náhradu škody opätovne dňa 20.4.2018, t. j. v lehote 16 dní, a celkovo predstavovala lehota, v ktorej bola žaloba podaná 357 dní, čo nebol ani jeden rok, z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že nárok žalobcu nebol premlčaný.

5. Z obsahu podanej žaloby pre súd prvej inštancie vyplývalo, že žalobca sa domáhal zaplattenia žalovanej sumy titulom náhrady škody. Právo na náhradu škody je založené na splnení predpokladov všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka (protiprávne konanie, existencia škody, príčinná súvislosť medzi nimi ako aj zavinenie). Súd prvej inštancie mal z obsahu spisu za preukázané, že žalobca podal na príslušný kataster nehnuteľností návrh na vykonanie opravy chyby v katastrálnom operáte, a to zapísať parcely č. XXXX/XX a č. XXXX/XX tak, ako boli zapísané do súpisu konkurznej podstaty na podklade rozsudku sp. zn. 13Cbi/7/2010 v spojení s rozhodnutím sp. zn. 1Obo/9/2012. Správny orgán však uviedol, že uvedené listiny neboli spôsobilé na zápis vlastníckeho práva. Súd mal ďalej preukázané, že žalovaný odpredával nehnuteľnosti (parc. č. XXXX/XX zlúčená s parcelou č. XXXX/XX a parcelu č. XXXX/XX) ako vlastníak oprávnené. Ďalej bolo zrejmé, že pri preukazovaní zodpovednosti za škodu museli byť splnené tri základné predpoklady zistené súčasne, pričom v danom

prípade absentoval minimálne vznik škody, nakoľko žalobca v konkurznom konaní nikdy nemohol pristúpiť k speňaženiu nehnuteľností, z ktorých požaduje náhradu škody. Za daných okolností preto nemohlo konaním žalovaného dôjsť k zmenšeniu majetku úpadcu ani k ukráteniu veriteľov. Vzhľadom k tomu, že súd nemal preukázané, že boli splnené podmienky pre priznanie náhrady škody, žalobu ako nedôvodnú zamietol. K návrhu žalobcu na alternatívny petit ohľadne bezdôvodného obohatenia súd uviedol, že bezdôvodné obohatenie je právny inštitút, ktorý vznik obohatenia viazal na to, že na takéto obohatenie nie je právny dôvod, žiadna zmluva, resp. dohoda alebo zákonné ustanovenie. Súd mal za to, že žalobcom požadované plnenie nebolo možné zaradiť ani pod jednu skutkovú podstatu vymedzujúcu bezdôvodné obohatenie v § 451 ods. 2 a 4 Občianskeho zákonníka. O trovách konania súd prvej inštalencie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 C. s. p. tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalobca (ďalej ako „odvolateľ“) odvolanie elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom dňa 28. augusta 2019 z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., teda, že rozhodnutie súdu prvej inštalencie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia. Tvrdil, že súd prvej inštalencie nesprávne posúdil účinky právoplatne skončenej veci o vylúčenie nehnuteľnosti z konkurznej podstaty.

7. Žalobca poukázal na spor sp. zn. 13Cbi/7/2010 o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty, v ktorom bol v postavení žalovaného a bol úspešný. Tvrdil, že súdnou praxou bolo ustálené, že zamietnutie žaloby o vylúčenie z konkurznej podstaty zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že nehnuteľnosti, ktoré správca zapísal do majetku úpadcu s poznámkou podľa § 19 zákona č. 328/1991 Zb., o konkurze a vyrovnaní sú do konkurznej podstaty zapísané dôvodne, na základe čoho bol správca oprávnený tieto nehnuteľnosti speňažiť. Speňaženiu nehnuteľností však bránil právny stav spôsobený žalovaným, keď sa počas excindačného sporu dve parcely stali predmetom delenia a následného zlučovania s inými parcelami, pričom jedna zanikla a žalovaný zmenené parcely odplatne previedol. Žalobca sa domáhal zaplatenia peňažnej náhrady, nakoľko bol dôvodný predpoklad, že ak by parcely v zmysle rozsudku v excindačnom spore speňažoval, príslušná správa katastra by nepovolila vklad vlastníckeho práva, nakoľko parcely boli dotknuté rozdelením a zlúčením a následne aj prevodom na tretiu osobu, t. j. neboli zapísané v katastri nehnuteľností v pôvodnom stave. Podľa odvolateľa bolo nesporné, že mu vznikla škoda, nakoľko nemohol speňažiť nehnuteľnosti patriace do konkurznej podstaty a na druhej strane sa žalovaný bezdôvodne obohatil, keď speňažil parcely, ku ktorým mu nesvedčalo vlastnícke právo. Odvolateľ ďalej poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštalencie v bodoch 28. a 29., keď ho považoval za nepochopiteľné, negujúce inštitút excindačného konania. Ak sa teda správca konkurznej podstaty domáhal opravy údajov v katastrálnom operáte, konal tak na podnet konkurzného sudcu, ktorý mu uložil speňažiť nehnuteľnosti na základe právoplatného rozsudku v excindačnom spore.

8. Odvolateľ považoval odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštalencie za zarážajúce aj z dôvodu, že ku charakteru vylučovacej žaloby v konkurze existuje množstvo súdnych rozhodnutí, v ktorých bol vysvetlený rozdiel právnych dôsledkov určovacej žaloby a žaloby vylučovacej (viď rozhodnutia sp. zn. 3Obo/1/2012, sp. zn. 5Obo/31/2012). Opätovne poukázal na to, že zamietnutie žaloby o vylúčenie veci z konkurznej podstaty zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že nehnuteľnosti, ktoré správca spísal do majetku úpadcu podľa § 19 zákona č. 328/1991 Zb., sú do konkurznej podstaty zapísané dôvodne, na základe čoho bol správca oprávnený tieto nehnuteľnosti speňažiť. Ak teda súd vyslovil právny názor, že správca by nikdy nemohol speňažiť nehnuteľnosti, odvolateľ kládol otázku, prečo by sa viedli spory o vylúčenie a aký by mali zmysel, ak by boli rozsudky nevykonateľné. Odvolateľ záverom poukázal na usmernenia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR zverejnené v Katastrálnom bulletin č. 2/2009: „Možno povoliť vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy, ktorou správca konkurznej podstaty prevádza nehnuteľnosť, ktorá nie je vo vlastníctve úpadcu, ale nehnuteľnosť je zahrnutá do súpisu majetku? Áno možno. Podľa ustanovenia § 93 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., kupujúci pri odplatnom prevode veci zapísanej do súpisu majetku úpadcu nadobudne vlastnícke právo aj vtedy, keď úpadca nebol vlastníkom tejto veci. Správca zodpovedá pôvodnému vlastníkovi veci za škodu, ktorá mu tým vznikla, ibaže preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou“. Tiež poukázal na

rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžo/227/2010, v ktorom súd vyslovil, že „skutočnosť, ak správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal predmetné parcely do konkurznej podstaty ešte neznamená, že správca katastra nemá povinnosť skúmať oprávnenie prevodcu nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami. Zahrnutie predmetnej nehnuteľnosti do konkurznej podstaty ešte neznamená, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam v súlade s § 132 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka na základe prevodu alebo prechodu vlastníctva ...“ Žalobca sa tak domnieval, že dostatočne jasne vymedzil výšku nároku, ktorá suma predstavuje škodu, o ktorú sa zmenšila konkurzná podstata. Súčasne bolo preukázané aj protiprávne konanie žalovaného, keď počas vedenia excindačného konania nakladal s nehnuteľnosťami napriek tomu, že mal vedomosť, že vlastnícke právo k nim bolo sporné. V konečnom dôsledku bola preukázaná aj príčinná súvislosť, keď v prípade, ak by nedošlo k nakladaniu s dotknutými nehnuteľnosťami, správca by tieto speňažil namiesto žalovaného. Tiež bolo preukázané, že žalobca sa obohatil, keď prijal odplatu aj za parcely, ktoré boli sporné. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe vyhovie alebo podľa § 389 ods. 1 písm. d) C. s. p., zruší napadnutý rozsudok.

9. Žalovaný sa podaním zo dňa 14. septembra 2019 vyjadril k odvolaniu žalobcu. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny a odvolanie žalobcu za neodôvodnené. V prejednávanej veci bolo preukázané, že žalobca požiadal o zápis vlastníckeho práva na základe právoplatného rozsudku sp. zn. 13Cbi/7/2010, avšak správny orgán nepovažoval tento rozsudok za vkladu schopnú listinu, preto predaj dotknutých nehnuteľností žalobcom v rámci konkurzného konania nebol realizovateľný. Súd preto správne uzavrel, že absentuje vznik škody. Žalovaný ďalej poukázal na to, že neboli splnené štyri základné podmienky zodpovednosti za škodu. Hoci žalobca tvrdil, že žalovaný nakladal s dotknutými nehnuteľnosťami v čase, keď prebiehal spor, žalovaný poukázal na to, že o uvedenom nemal vedomosť, preto neporušil žiadnu povinnosť. Súčasne nebola daná príčinná súvislosť a zavinenie na strane žalovaného. Opätovne vzniesol námietku premlčania v zmysle § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu uplynutia dvojročnej subjektívnej a trojročnej objektívnej premlčacej lehoty. Uvedené tvrdil aj s poukazom na § 112 Občianskeho zákonníka, keď mal za to, že počas konania sp. zn. 13Cbi/1/2015, ktoré bolo prerušené a nebolo ukončené meritórnym rozhodnutím, ale bolo zastavené, pretože žalobca nepodal návrh na pokračovanie v konaní, premlčacia doba nespočívala, ale ďalej plynula. S ohľadom na uvedené bol preto nárok žalobcu, ktorého sa domáhal v tomto konaní, premlčaný. Ďalej poukázal na to, že žalobca vo vyjadrení zo dňa 3.1.2019 zmenil právnu kvalifikáciu z náhrady škody na bezdôvodné obohatenie. Aj v tomto prípade žalovaný vzniesol námietku premlčania. Žalovaný tvrdil, že nemal vedomosť o zapísaní sporných parciel do konkurznej podstaty, pričom poukázal na oznámenie správcu konkurznej podstaty zo dňa 22.1.2018. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhol, aby odvolací súd podľa § 387 C. s. p., rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %.

10. K vyjadreniu žalovaného sa podaním doručeným súdu elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom dňa 28. októbra 2019 vyjadril žalobca, ktorý opätovne zopakoval, že sa domáha zaplattenia náhrady za nehnuteľnosti zapísané do konkurznej podstaty, ktoré v dôsledku konania žalovaného nemôže speňažiť. Tiež uviedol, že žaloba o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nie je žalobou o určenie vlastníckeho práva, s ktorou sú spojené konštitutívne účinky rozhodnutia a ktorá je podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností. Preto ak súd žalobu zamietne, má sa za to, že vec je do súpisu podstaty zapísaná oprávnene. Zdôraznil, že právne závery súdu prvej inštancie v bodoch 27., 28. a 29. neboli správne. K námietke premlčania vznesenej žalovaným žalobcu uviedol, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie považoval za správne.

11. Odvolací súd výzvou zo dňa 30. apríla 2020 vyzval strany sporu v súlade s § 382 C. s. p., aby sa vyjadrili k použitiu ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka.

12. Podaním zo dňa 18. mája 2020 žalovaný uviedol, že súhlasí s použitím uvedeného ustanovenia, pričom na nutnosť aplikácie uvedeného ustanovenia poukázal v predošlom vyjadrení. S poukazom na uvedené ustanovenie opätovne uviedol, že premlčacia doba počas konania vedeného pod sp. zn. 13Cbi/1/2015 nespočívala, ale plynula ďalej, v dôsledku ktorej skutočnosti bol nárok žalobcu, uplatnený

predmetnou žalobou, premlčaný.

13. Žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 19. mája 2020 uviedol, že žalovaný námietku premlčania založil na tvrdení, že súd pôvodné konanie zastavil z dôvodu, že žalobca v konaní riadne nepokračoval. Uvedené tvrdenie žalobca nepovažoval za správne. Zdôraznil, že žalobca navrhol prerušiť konanie z dôvodu, že vznikla pochybnosť o tom, či môže speňažiť nehnuteľnosti zapísané v súpise konkurznej podstaty. Súd síce prerušil konanie na návrh žalobcu, ale nie s odkazom na § 164 C. s. p., čo by logicky v danom prípade prichádzalo do úvahy. Zdôraznil, že z ustanovenia § 163 C. s. p. vyplýva, že súd pokračuje v konaní na návrh ktorejkoľvek strany. Z uvedeného ustanovenia súčasne nevyplýva povinnosť pre žalobcu podať návrh na pokračovanie v konaní. Bolo zrejmé, že v prejednávanej veci prerušením konania nedal súd priestor stranám na uzatvorenie mimosúdnej dohody, konanie prerušil z iného dôvodu, z dôvodu konania vyvolaného pred správnym orgánom. Tiež bolo zrejmé, že súd konanie podľa § 163 ods. 2 C. s. p., zastavil v čase, keď ešte správny orgán nerozhodol o otázke, ktorej vyriešenie bolo dôvodom prerušenia konania. Žalobca poukázal na prílišný formalizmus pri interpretácii zákonných ustanovení a to s poukazom na judikatúru Ústavného súdu SR. Záverom upriamil pozornosť na posúdenie námietky premlčania s odkazom na dobré mravy. Ustanovenie § 163 ods. 2 C. s. p., neukladá povinnosť žalobcovi podať návrh na pokračovanie v konaní. Zastavenie konania potom nebolo možné chápať ako sankciu vo vzťahu k žalobcovi, ale za následok nepodania návrhu ani jednou stranou sporu. Nebolo možné konštatovať, že by bol žalobca účelovo alebo nedôvodne nečinný alebo že žalobca nevhodne zvolil prostriedky ochrany svojich práv. Vzhľadom na uvedené by preto nemal prevážiť formalistický prístup súdu nad nesporne protiprávnym konaním žalovaného.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“) ako súd funkčne príslušný na prejednanie predmetného odvolania podľa § 34 C. s. p., po zistení, že odvolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 359 C. s. p.) včas (§ 362 ods. 1 veta prvá C. s. p.), proti rozsudku, proti ktorému zákon podanie tohto opravného prostriedku nevylučuje (§ 355 ods. 1 C. s. p.), prejednal odvolanie v rozsahu a z dôvodov v ňom uvedených a bez nariadenia odvolacieho pojednávania dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

15. Predmetom sporu je žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody spôsobenej žalovaným nezákonným nakladaním s nehnuteľnosťami, ktoré patrili do súpisu konkurznej podstaty. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu nesplnenia troch základných podmienok pri preukazovaní zodpovednosti za škodu. Súčasne mal za to, že nárok žalobcu nebol premlčaný. V podanom odvolaní žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci, konkrétne účinkov právoplatne skončenej veci o vylúčenie nehnuteľnosti z konkurznej podstaty úpadcu na oprávnenie správcu nehnuteľnosť speňažiť, v dôsledku čoho súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nároku žalobcu na náhradu škody. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu opätovne vzniesol námietku premlčania. Súčasne na výzvu súdu sa strany sporu vyjadrili k aplikácii ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka.

16. Odvolací súd sa s ohľadom na vyššie uvedené zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným a jej právnym posúdením zo strany súdu prvej inštancie, nakoľko až po správnom posúdení otázky premlčania nároku žalobcu, resp. jeho nepremlčania, mohol súd prvej inštancie pristúpiť k posúdeniu predmetu sporu, teda splneniu predpokladov zodpovednosti za škodu.

17. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že nepovažuje nárok na náhradu škody voči žalovanému za premlčaný. Poukázal na to, že dňa 8.5.2014 začala plynúť 3-ročná objektívna premlčacia lehota a dňa 13.4.2015 podal žalobca žalobu na náhradu škody vedenú pod sp. zn. 13Cbi/1/2015, ku ktorému dňu prestala plynúť premlčacia lehota. Uvedené konanie bolo zastavené uznesením zo dňa 7.9.2017, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu sp. zn. 5Obo/19/2017, a ktoré bolo doručené žalobcovi dňa 3.4.2018. Odo dňa 4.4.2018 začala podľa názoru súdu prvej inštancie plynúť nová lehota na podanie žaloby. Keďže žalobca v tomto konaní podal žalobu dňa 20.4.2018, nárok žalobcu nebol premlčaný.

18. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto

zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

19. Podľa § 106 ods. 1 citovaného právneho predpisu, právo na náhradu škody sa premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

20. Podľa § 106 ods. 2 citovaného právneho predpisu, najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za 3 roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za 10 rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

21. Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna a objektívna. Začiatok subjektívnej a objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávisle, a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť. Vzájomný vzťah týchto lehôt je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému plynie druhá premlčacia doba. Objektívna premlčacia doba je trojročná a začína plynúť v okamihu škodnej udalosti. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný primárny subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek : 1. kedy sa poškodený dozvie o škode, pričom sa vyžaduje preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do tej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť, vyčísliť na súde žalobou (okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí kryť okamihom škodnej udalosti, resp. protiprávnym konaním) a 2. kedy sa poškodený dozvie o tom kto za vzniknutú škodu zodpovedá. Pre vzťah objektívnej a subjektívnej premlčacej doby platí zásada, že lehota sa zo subjektívne stanoveným začiatkom nemôže skončiť neskôr, ako lehota s objektívne určeným začiatkom, ale môže skončiť najneskoršie s ňou. V tejto súvislosti možno rozlišovať medzi troma prípadmi, ktoré môžu nastať, a to začiatok subjektívnej doby nastane v priebehu objektívnej doby a do jej skončenia tiež uplynie celá subjektívna doba. Právo sa premlčí uplynutím subjektívnej doby, na ďalšie plynutie objektívnej doby sa už neprihliada. Druhá situácia je tá, že začiatok subjektívnej doby nastane v priebehu objektívnej doby, ale do jej skončenia uplynie iba čas subjektívnej doby a ďalšia časť až po jej skončení, právo sa premlčí uplynutím objektívnej doby. Tretia situácia, ktorá môže reálne nastať je tá, že začiatok subjektívnej doby nastane až po skončení objektívnej doby. Právo sa premlčalo uplynutím objektívnej premlčacej doby a subjektívna doba nemá v tomto prípade právny význam.

22. Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že tieto kritéria pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 C. s. p., napadnutý rozsudok nespĺňa a jeho odôvodnenie nezodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia súdneho rozhodnutia. V zmysle citovaného ustanovenia totiž v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

23. Súd prvej inštancie sa nedostatočne zaoberal kľúčovou otázkou, a to premlčaním nároku žalobcu najmä v súvislosti so začatím plynutia subjektívnej lehoty a prípadne plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplývalo, že žalovaný vzniesol námietku premlčania 2-ročnej subjektívnej a 3-ročnej objektívnej lehoty. Ako už odvolací súd vyššie uviedol, začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty sa viaže na subjektívny prvok, t. j. na vedomosť žalobcu o vzniknutej škode a pri objektívnej premlčacej lehote sa jej začiatok viaže na okamih vzniku škodovej udalosti. Súd prvej inštancie sa bez ohľadu na uvedený rozdiel zaoberal len plynutím objektívnej premlčacej lehoty, a ktorej začiatok nesprávne viazal na vedomosť, t. j. na subjektívny prvok vedomia

žalobcu a nie na okamih vzniku škodovej udalosti. S ohľadom na uvedené odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa nedôsledne vysporiadal so zákonom stanovenými prvkami, rozhodujúcimi pre začiatok plynutia premlčacej doby v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, t. j. pri objektívnej lehote od počiatku jej behu, od momentu, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla a pri subjektívnej lehote od okamihu, kedy sa oprávnený dozvedel o vzniku škody, pričom neskúmal subjektívnu premlčaciu lehotu vôbec a vzhľadom k tejto lehote sa nezaoberal, či ne/došlo k uplynutiu subjektívnej premlčacej lehoty. Záver súdu prvej inštancie o včasnom uplatnení nároku na náhradu škody nevyznieva presvedčivo, a to aj s ohľadom na to, že žalovaný v priebehu konania vzniesol námietku premlčania nároku uplatneného žalobou. Bolo úlohou súdu prvej inštancie sa s touto námietkou dôsledne zaoberať a rozhodnutie náležite odôvodniť. Zároveň odvolací súd s poukazom na § 220 ods. 2 C. s. p. dopĺňa, že v rozsudku musí súd uviesť ako vec právne posúdiť, pričom pri skúmaní otázky premlčania súd prvej inštancie neuviedol žiadne zákonné ustanovenie, v zmysle ktorých sa zaoberal vznesenou námietkou premlčania žalovaným.

24. Odvolací súd ďalej s ohľadom na predmet sporu ako i na výzvu adresovanú stranám sporu v súlade s § 382 C. s. p., vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka uvádza, že z citovaného ustanovenia vyplýva, že ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia. Z odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie aplikoval uvedené ustanovenie, avšak bez poukazu na jeho paragrafové znenie a bez skúmania podmienok, kedy plynutie premlčacej doby spočíva a kedy premlčacia doba plynie ďalej.

25. Z ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka vyplýva, že okamihom nastania určitej právnej skutočnosti premlčacia lehota prestáva plynúť, pričom po odpadnutí zákonnej prekážky jej plynutia pokračuje v plynutí v tom časovom okamihu, v ktorom plynúť prestala. Právnym dôvodom spočívania premlčania v tomto prípade je podanie žaloby na súd. Zákon konštruje tento právny dôvod ako zloženú právnu skutočnosť, pri ktorej musia byť kumulatívne splnené dva predpoklady: a) uplatnenie práva na súde alebo inom príslušnom orgáne, b) riadne pokračovanie v začatom konaní. Iba splnením oboch predpokladov dochádza k právnemu následku vo forme spočívania premlčacej lehoty. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na pojem riadne pokračovanie v konaní. Požiadavka zákona na riadnom pokračovaní v začatom konaní predstavuje kvalitatívne nároky na žalobcu, aby svojím aktívnym prístupom k súdnemu konaniu zabránil takým situáciám, v ktorých súd nebude disponovať dostatočným skutkovým materiálom na subsumciu konkrétnej skutkovej podstaty pod všeobecnú skutkovú podstatu zákona. Konkrétnym prípadom procesnej situácie, keď nebude možné konštatovať riadne pokračovanie v konaní je i nepodanie návrhu na pokračovanie v konaní tam, kde to zákon vyžaduje. Uvedené podporuje i judikatúra, napr. rozhodnutie sp. zn. 2Cdo/9/1999, R 3/2001, sp. zn. 4Cz/8/1976, R 32/1978, sp. zn. 3 M Cdo/12/2005 - „preto riadne nepokračuje v konaní napríklad účastník, ktorý vzal žalobu späť alebo nepodal návrh na pokračovanie v prerušenom konaní, prípadne iným obdobným úkonom alebo nečinnosťou napriek výzve súdu spôsobil, že konanie sa nemohlo skončiť meritórnym rozhodnutím“.

26. V danom prípade mal súd prvej inštancie preukázané podanie žaloby žalobcu vo veci nároku na náhradu škody vedené pod sp. zn. 13Cbi/1/2015 dňa 13.4.2015. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že uvedené konanie bolo prerušené na dobu 6 mesiacov uznesením č. k. 13Cbi/1/2015-76, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 9.1.2017, a to s poukazom na § 163 ods. 1 C. s. p. Keďže nebol podaný návrh na pokračovanie v konaní, súd konanie podľa § 163 ods. 2 C. s. p., zastavil a stranám nepriznal náhradu trov konania, pretože žalobca zavinil zastavenie konanie. Rozhodnutie o zastavení konania bolo potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu sp. zn. 5Obo/19/2017. Hoci sa v danom prípade žalobca snažil navodiť dojem, že nebolo jeho povinnosťou podať návrh na pokračovanie konaní, odvolací súd sa s uvedeným názorom nestotožňuje, nakoľko práve v dôsledku toho, že návrhom disponuje žalobca, ktorý, ak trval na pokračovaní v konaní, bol povinný požiadať o pokračovanie v konaní. Keďže tak neurobil, došlo k naplneniu hypotézy právnej normy uvedenej v ustanovení § 163 ods. 2 C. s. p. S ohľadom na uvedené považoval odvolací súd tvrdenia žalobcu o nepoužití prílišného formalizmu za

irelevantné. Na podporu vyššie uvedeného názoru si odvolací súd dovoľuje odcitovať bod 20 odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/19/2017 zo dňa 27. februára 2018: „Sporové strany mali možnosť podať návrh na pokračovanie v konaní, obsah uznesenia im bol známy a ak uvádza žalobca, že nemohol podať voči nemu odvolanie, jednoznačne logickou obranou a právne predvídateľným a správnym konaním, zodpovedajúcim riadnemu prístupu k ochrane vlastných práv v súdnom konaní, bolo podať návrh na pokračovanie v konaní. Takýto jednoduchý úkon, ktorého vykonaniu žalobcovi nič nebránilo, tento neučinil.“

27. S ohľadom na odvolateľom namietané nesprávne právne posúdenie žaloby z hľadiska splnenia predpokladov zodpovednosti za škodu odvolací súd uvádza, že v prípade, ak súd prvej inštancie, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospeje k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný, je bez právnej relevancie skúmanie predpokladov zodpovednosti za škodu.

28. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nespĺňa základné kritériá tak ako vyplývajú z ustanovenia § 220 ods. 2 C. s. p., a to vo vzťahu ku kľúčovej otázke premlčania nároku žalobcu najmä v súvislosti so začatím plynutia objektívnej a subjektívnej lehoty. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) C. s. p., zrušil a podľa § 391 ods. 1 C. s. p., mu vec vrátil na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní bude postupovať v intenciách právneho názoru odvolacieho súdu vyplývajúceho z odôvodnenia tohto rozhodnutia.

29. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné dovolanie.